

Krzysztof Małachowski

Strategiczne kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 67, 547-555

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF MAŁACHOWSKI

Uniwersytet Szczeciński

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Wprowadzenie

Współcześnie planowanie gospodarcze jest procedurą, która polega na świadomym i systematycznym przetwarzaniu informacji o charakterze ekonomicznym i technicznym oraz na konstruowaniu wewnętrznie spójnych koncepcji strategii działania (z uwzględnieniem występujących ograniczeń i uwarunkowań) pod kątem najlepszych sposobów wyznaczonych celów¹. Strategia rozwoju jest we współczesnej gospodarce koniecznością każdego podmiotu gospodarczego. Dotyczy to także jednostek terytorialnych i struktur państwowych. W Polsce przygotowanie strategii rozwoju regionalnego jest ustawowym obowiązkiem samorządu wojewódzkiego.

Strategia rozwoju każdego województwa ujmuje główne cele i uwarunkowania jego rozwoju w horyzoncie 10–15 lat.

Uchwalenie zapisów strategii regionalnej nie kończy jednak procesu kreowania polityki strategicznej na poziomie województwa. Władze regionalne zobligowane są bowiem do przygotowania i zatwierdzenia **strategii sektorowych**, będących uzupełnieniem i uszczegółowieniem zapisów strategii rozwoju województwa. Strategie te, w tym **strategia budowy społeczeństwa informacyjnego**, muszą wyznaczyć cele i działania w każdej, konkretnej dziedzinie życia gospodarczego i społecznego.

Strategia budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim na lata 2006–2015 została przygotowana przez Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w 2005 roku i jest

¹ B. Winiarski (red.): *Polityka gospodarcza*, PWN, Warszawa 2006, s. 209.

skierowana do szeroko rozumianych decydentów, zwłaszcza z samorządu terytorialnego, środowisk gospodarczych i naukowych oraz sektora organizacji pozarządowych. Celem tej strategii jest przedstawienie wyzwań, jakie stoją przed społecznością województwa zachodniopomorskiego ze względu na dokonujące się w świecie trzy współzależne transformacje polegające na dążeniu do:

- globalnego społeczeństwa informacyjnego,
- gospodarki elektronicznej,
- gospodarki opartej na wiedzy.

1. Cele strategiczne budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim

Spółeczeństwo informacyjne to nowy typ społeczeństwa, kształtujący się w krajach poprzemysłowych, w których rozwój technologii informacyjnych osiągnął najszybsze tempo. W społeczeństwie informacyjnym zarządzanie informacją, jej jakość i szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności.

Proces budowy społeczeństwa informacyjnego w dużym uproszczeniu składa się z trzech elementów:

- rozwoju infrastruktury jako podstawowego narzędzia transmisji informacji;
- rozwoju treści i systemów usług, dzięki którym owa infrastruktura staje się niezbędna;
- wiedzy i umiejętności pozwalających na korzystanie z informacji, ich tworzenie i udostępnianie.

W wymienionych elementach składowych społeczeństwa informacyjnego ma swoje źródło koncepcja jego budowy w województwie zachodniopomorskim. Dopiero na tej podstawie można tworzyć **społeczeństwo oparte na wiedzy**, czyli taką formę życia społeczno-gospodarczego, w której informacja, jej posiadanie, umiejętność przetwarzania i wykorzystania świadczą o rozwoju i funkcjonowaniu społeczności.

Z przeprowadzonych na potrzeby *Strategii budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim na lata 2006–2015* analiz oraz diagnozy stanu wyjściowego i prognozowanych kierunków rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (łącznie z analizą SWOT), zawartych w rozdziale 2 analizowanego dokumentu, można sformułować główny kierunek rozwoju technologii informacyjnej i komunikacyjnej w województwie zachodniopomorskim w obszarze gospodarki i usług publicznych, integracji społecznej i edukacji dla społeczeństwa informacyjnego jako:

Harmonijny rozwój i pełne uczestnictwo w funkcjonowaniu globalnego społeczeństwa informacyjnego różnych grup społeczno-zawodowych województwa zachodniopomorskiego oraz zapobieganie wykluczeniu informacyjnemu.

Wizja ta jest zgodna z założeniami *Strategii informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej* oraz założeniami *eEurope* i dotyczy nie tylko lat 2006–2015, ale jest motem działań na przyszłość.

W omawianej strategii określono również **misję** informatyzacji województwa zachodniopomorskiego w zakresie wspomagania gospodarki, administracji, edukacji i funkcjonowania społeczności lokalnej w warunkach budowy społeczeństwa informacyjnego, która jest następująca:

Rozwijanie infrastruktury teleinformatycznej jako medium szybkiego dostępu do Internetu, promowanie wykorzystywania technologii informatycznych do wspomagania biznesu i usług publicznych, rozwój kształcenia na rzecz społeczeństwa informacyjnego oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu przez zbudowanie platformy komunikacyjnej dla społeczności województwa zachodniopomorskiego.

Cele strategiczne ujęto w czterech następujących blokach:

1. **Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (A).**
2. **Edukacja na rzecz społeczeństwa informacyjnego (B).**
3. **Elektroniczne usługi publiczne (C).**
4. **Rozwój e-gospodarki (D).**

Uwzględniają one aspekt wyrównywania szans dla wszystkich grup społecznych i zwracają szczególną uwagę na osoby niepełnosprawne oraz mieszkańców małych miejscowości i terenów wiejskich. Celom strategicznym A, B, C i D przyporządkowano cele kierunkowe (tabela 1).

Dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy (GOW), dla której niezbędne jest istnienie społeczeństwa informacyjnego, największe znaczenie ma powszechność oraz dostępność usług informacyjnych. Są one bezpośrednio uzależnione od kosztów usług i technicznej jakości ich świadczenia, a te z kolei w dużej mierze zależą od jakości i dostępności infrastruktury informatycznej.

Kraje o wysokorozwiniętej infrastrukturze informatycznej dzięki niższemu kosztowi dostępu przyciągają nowe inwestycje w zakresie ICT (technologii informacyjno-komunikacyjnych), dodatkowo zwiększając w ten sposób swój potencjał gospodarczy.

Podstawowe cechy, jakie musi osiągać polska infrastruktura teleinformatyczna, to **najwyższa jakość, możliwie niski koszt świadczenia usług internetowych**, a także, co szczególnie istotne, **powszechny dostęp do Internetu**. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej, która musi spełniać powyższe cechy, ma również stworzyć warunki wzrostu konkurencyjności województwa zachodniopomorskiego.

Wiedza ciągle się dezaktualizuje i deprecjonuje. Z tego powodu zmiana zapotrzebowania rynku pracy i inny model kariery zawodowej wymagają przewartościowania i uzupełnienia wiedzy. Nowe potrzeby edukacyjne w społeczeństwie informacyjnym to przede wszystkim rezultat zmian, które zachodzą w wyniku

wdrożenia technologii informacyjnych w gospodarce, społeczeństwie, polityce i w środowisku naturalnym.

Tabela 1

Cele kierunkowe budowy społeczeństwa informacyjnego
w województwie zachodniopomorskim na lata 2006–2015

Cele kierunkowe	
A1	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
A2	Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu (PIAP)
A3	Rozbudowa sieci dostępowej w oparciu o nowoczesne rozwiązania technologiczne (w tym dostęp szerokopasmowy) w regionie
A4	Dostęp do infrastruktury szerokopasmowej dla szkolnictwa
A5	Sieci szerokopasmowe dla centrów akademickich w województwie
A6	Bezpieczeństwo w sieci Internet
B1	Kształcenie na potrzeby społeczeństwa informacyjnego
B2	Rozwój kadr na potrzeby edukacji informatycznej
B3	Rozwój usług informacyjnych dla szkół i budowa internetowego rynku zasobów edukacyjnych
B4	Rozwój telenauki na poziomie akademickim
C1	Administracja publiczna w dobie społeczeństwa informacyjnego
C2	Utworzenie i rozwój portalu Wrota Pomorza Zachodniego (Wrota Bałtyku)
C3	Rozwój elektronicznych usług publicznych dla obywateli i MŚP
C4	Rozwój zasobów informacyjnych w województwie
D1	Rozwój telepracy
D2	Stworzenie środowiska dla e-gospodarki – Zachodniopomorska Platforma Cyfrowa – „e-Gospodarka”
D3	Stworzenie środowiska dla e-turystyki – Zachodniopomorska Platforma Cyfrowa – „e-Turystyka”
D4	Stworzenie środowiskowego systemu portowego jako środowiska wymiany danych elektronicznej i świadczenia e-usług na potrzeby portów morskich całego województwa
D5	Promocja „Wrót Pomorza Zachodniego” w Internecie, na targach (na przykład gospodarczych, turystycznych, kulturalnych) w kraju i za granicą

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Strategia budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim na lata 2006–2015*, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2005, s. 79–99.

Szybkie tempo uczenia się (zdobywania wiedzy) jest koniecznością. Nowe modele kształcenia wykorzystują w szerokim zakresie nowoczesne technologie komputerowe, w tym zwłaszcza rozwiązania systemowe o charakterze *e-learning*. Narzędzia *e-learningowe* umożliwiają wspomaganie tradycyjnego nauczania. W ten sposób może powstać nowa forma edukacji szkolnej, przypominająca swym charakterem szkolenia mieszane (*blended learning*). W kształceniu dużą rolę odgrywają również uczelnie wyższe, nie tylko w procesie edukacyjnym studentów przygotowującym ich do późniejszej pracy, ale także w kształceniu przyszłych kadr dydaktycznych.

Tylko nowe technologie mogą pomóc administracji publicznej w podolaniu nowym wyzwaniom związanym ze społeczeństwem informacyjnym. Możliwość korzystania z elektronicznych usług publicznych nakłada na administrację konieczność udostępnienia obywatelom i przedsiębiorstwom odpowiednio przygotowanych witryn internetowych.

Interaktywny portal *Wrota Pomorza Zachodniego* (analogicznie do portali *Wrota Polski* czy *Wrota Małopolski*) to nazwa zintegrowanego systemu informacyjnego, umożliwiającego (w perspektywie wieloletniej) osiągnięcie trwałej poprawy efektywności funkcjonowania administracji publicznej oraz jakości świadczonych przez nią usług. W swojej docelowej postaci *Wrota Pomorza Zachodniego* powinny być jednym, wspólnym dla wszystkich urzędów na terenie województwa narzędziem do komunikacji i świadczenia usług elektronicznych pomiędzy administracją, obywatelem i podmiotem gospodarczym.

Rozwój kontaktów obywateli z władzami oraz usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej, szczególnie przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

Rozwojem zasobów informacyjnych nazwano strumień działań nakierowany na stworzenie baz danych dotyczących sfery publicznej, gospodarczej, kulturalnej i turystycznej dostępnych *on-line* przez różnorodne kanały dostępne i na wielu platformach multimedialnych. Aktualne, zdefiniowane wobec zapotrzebowania konkretnych grup użytkowników, osadzone w środowisku multimedialnym zasoby informacji są oprócz usług biznesowych – podstawowym czynnikiem zwiększającym zainteresowanie korzystaniem z komunikacji elektronicznej i z Internetu².

Rozwój e-gospodarki przyczynia się do zmian organizacyjnych i strukturalnych wewnątrz przedsiębiorstwa, zwiększenia jego konkurencyjności, a także do podniesienia jakości oferowanych produktów i usług. Wykorzystanie nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych i informatycznych sprzyja formowaniu się nowych, elastycznych rozwiązań organizacyjnych, na przykład telepraca.

2. Wyposażenie przedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego w podstawowe technologie informatyczne

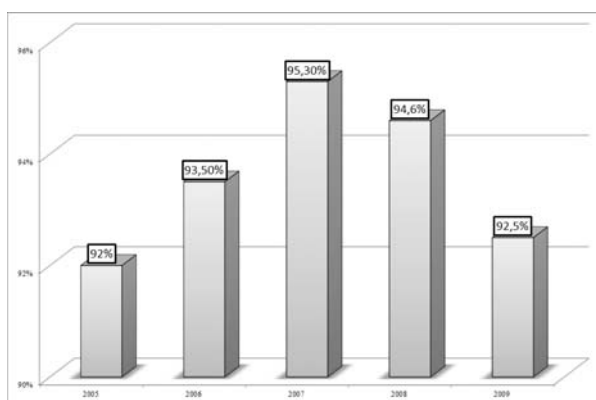
Realizacja strategii budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim wyraża się między innymi w dostępie do Internetu przez przedsiębiorstwa i ich wyposażeniu w komputery, co jest między innymi zgodne z misją przyjętą w strategii.

Powszechnie sądzi się, że komputeryzacja stanowi podwaliny rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Jednakże analiza opublikowanych danych wykazała, że

² *Strategia budowy społeczeństwa informacyjnego..., op. cit., s. 72–102.*

absorpcja nowoczesnych technologii informatycznych i telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach jest nierównomierna. Występują znaczne dysproporcje pomiędzy firmami w zależności od ich wielkości oraz pod względem prowadzonej przez nie działalności. Im większe przedsiębiorstwo, tym szersze zastosowanie znajdują technologie informatyczne. Liderami w wykorzystaniu ICT są firmy z branży informatycznej, sektora finansowego oraz prowadzące działalność filmową, radiową i telewizyjną³. Odsetek przedsiębiorstw w Polsce wykorzystujących komputery w 2004 roku wyniósł 92%. W ciągu pięciu kolejnych lat wskaźnik ten wzrósł o 0,6 punktu procentowego.

W województwie zachodniopomorskim wskaźnik ten kształtował się od 92% w roku 2005 do 92,5% w roku 2009, co prezentuje rysunek 1.

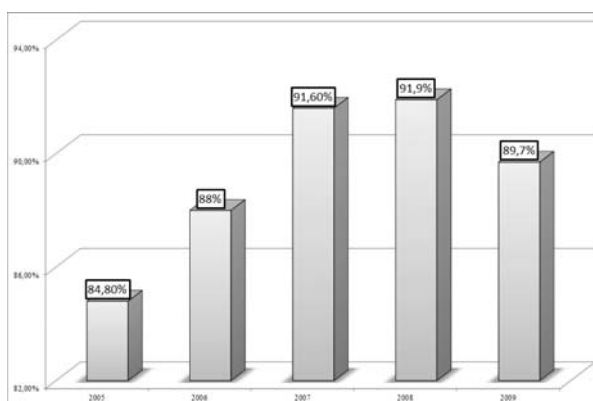
Rys. 1. Wyposażenie przedsiębiorstw w komputery w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2009

Źródło: *Województwo zachodniopomorskie w liczbach*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2009; Bank Danych Lokalnych GUS, <http://www.stat.gov.pl/bdl>

Otoczenie, w którym dziś funkcjonują przedsiębiorstwa, to dynamicznie rozwijające się rynki lokalne, krajowe i międzynarodowe o wzrastającym stopniu ryzyka i konkurencyjności. Dlatego tak duże znaczenie dla firm ma Internet. Sieć Internet pozwala na zwiększenie możliwości komunikacji między podmiotami gospodarczymi z pominięciem granic. Daje możliwość prezentacji oferty i zaistnienia na globalnym rynku. Ponadto ułatwia zarządzanie łańcuchem dostaw. Jest miejscem szybkiej wymiany korespondencji, źródłem pozyskiwania różnorodnych danych.

³ A. Drab-Kurowska: *Technologie informatyczne w przedsiębiorstwach i ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy województwa zachodniopomorskiego*, Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, WUP, Szczecin 2009, s. 47–148.

W Polsce przedsiębiorstw z dostępem do Internetu w 2009 roku było 90%. Wskaźnik ten jest nieco niższy od średniej dla 27 krajów UE wynoszącej 93%. Dość wysoki poziom tego wskaźnika pozwala sądzić, że obecnie firmy raczej nie skupiają się na tym, jak dzięki sieci Internet zaistnieć w otoczeniu zewnętrznym, ale na tym, jak najefektywniej włączyć technologie internetowe do swojej strategii biznesowej i zintegrować możliwie wiele funkcji, w tym na przykład zarządzanie zamówieniami, produkcją, zaopatrzeniem, relacjami z klientami oraz własnym personelem. Kluczem do tych działań jest dostęp przedsiębiorstwa do sieci i to jak najlepszej jakości we wszystkich możliwych jej przejawach⁴.

Rys. 2. Dostęp do Internetu w przedsiębiorstwach w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2009

Źródło: *Województwo zachodniopomorskie w liczbach...*, *op. cit.*; *Bank Danych...*, *op. cit.*

W poszczególnych województwach notuje się duże zróżnicowanie w zakresie dostępu do Internetu wśród przedsiębiorstw. Największy odsetek firm mających dostęp do sieci globalnej w 2009 roku odnotowano w województwach: pomorskim (93,2%) i mazowieckim (92,7%), natomiast najmniejszy – w świętokrzyskim (84,7%). Wartość tego wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego wynosiła 89,7%, co plasuje je na ósmej pozycji w kraju. W Zachodniopomorskiem wskaźnik ten kształtował się od 84,80% w roku 2005 do 89,7% w roku 2009, co pokazano na rysunku 2.

Udział przedsiębiorstw mających dostęp do Internetu od 2004 roku wzrastał sukcesywnie co rok o 2 lub 3 punkty procentowe, osiągając poziom prawie 92% w 2007 roku, od tego czasu jednak wskaźnik równie dynamicznie spadał.

⁴ *Ibidem*, s. 49–50.

Podsumowanie

Spółeczeństwo informacyjne to takie, w którym rozwój technologii informacyjnych osiągnął najszybsze tempo, a zarządzanie informacją, jej jakość i szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności. Celami strategicznymi rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim są: rozbudowa i modernizacja infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, edukacja na rzecz społeczeństwa informacyjnego oraz elektroniczne usługi publiczne i rozwój e-gospodarki. Istotny dla budowania tego społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy jest rozwój sieci publicznych punktów dostępu do Internetu (PIAP), a także rozwój aplikacji informatycznych w administracji publicznej, zapewniających przedsiębiorcom i mieszkańcom świadczenie usług administracji publicznej drogą elektroniczną (e-usług), oraz wdrażanie usług elektronicznych⁵.

Ważne jest również powszechne i efektywne wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w relacjach między administracją a przedsiębiorcami, a także rozwój powiązań elektronicznych między firmami.

Literatura

1. Drab-Kurowska A.: *Poziom technologii informatycznych w przedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 597, Ekonomiczne Problemy Usług nr 57, Szczecin 2010.
2. Drab-Kurowska A.: *Technologie informatyczne w przedsiębiorstwach i ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy województwa zachodniopomorskiego*, Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, WUP Szczecin 2009.
3. *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce*, GUS, Warszawa 2008
4. *Strategia budowy społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim na lata 2006–2015*, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2005.
5. Winiarski B. (red.): *Polityka gospodarcza*, PWN, Warszawa 2006.
6. *Województwo zachodniopomorskie w liczbach*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2009.
7. www.stat.gov.pl/bdl

⁵ A. Drab-Kurowska: *Poziom technologii informatycznych w przedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 597, Ekonomiczne Problemy Usług nr 57, Szczecin 2010, s. 159–160.

**THE STRATEGIC DIRECTIONS OF DEVELOPMENT
OF THE INFORMATION SOCIETY IN WEST POMERANIAN**

Summary

The paper describes the Information society. Also discusses the strategic objectives of the Information society in Western Pomerania and the use of basic information technology in enterprises of the region.

Translated by Krzysztof Malachowski